

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Octóber' 15dikén, 1824.

Spanyol Amerika.

A' Londoni Kurir az ő Sept. 27-kén költ darabjában néhány tudósításokat közöl az Amerikai ujságlevelekből, de a' mellyeknek még megvalóságosulás kívánatik; hanem addig is megérdemlik a' rövid felhordást:

A' Panamában kijövő „Zeitung-des-Istmus“ nevű ujságból, a' melly Jun. 1-ső napján jelent-meg, azt említi, hogy neki a' Panamai Kommandáns közönségesséttel végett adta-be, hozzá pedig a' Truxillói Kommandáns Torres Valdivia Május' 13-kán indította a' következő tudósítást — „Generális Olaneta, a' ki egy armada-csappal Felső Peruban táborozik, minekutánna Generális Caratellát, a' ki őtet egy hasonló számú sereggel mindenütt kísérete, megverte és elfogta volna, magát azután a' Columbo-Peruviai armadához csatolta, 's a' Respublikánusoknak ügyét a' magáévá tette.“ (Ezen tudósítást a' kétségesíti, hogy e' már régen forgott a' közönséges levelekben 's most azokban újra felélevenül).

Azután egy magános tudósítást említ a' Kurir, a' melyből ezeket teszi közönségesé: — Ezen Guayaquilből Május' 22-dikén indult levélben az erőssítettik, hogy Bolívar, ki mind addig Truxillóban tartzkodott, onnét Huenchasig elényomult, 's a' volt felőlle a' közönséges ítélet, hogy a' Lima felé találtató hegyes-völgyes keskeny utakat akarja elfoglalni 's fegyverekkel megrakni. Vagynak olyanok is, kik úgy vélekednek felőlle, hogy Lima ellen

egyenesen semmi próbát nem akar tenni, hanem arra akarja kényszeríteni ellenségét, hogy a' szabad mezőre álljon-ki, és ott verekedjenek-meg, a' melly csak egyedül való mód arra, hogy Perunak belső részeit elfoglalhassa. Limát eszszerént még akkor a' Royalisták, Callaót pedig az Independensek tartották a' tenger felől megszállva, de nem nagy erővel. Bolívarnak Panamából segítsége érkezett, de a' melly, ezen tudósítónak vélekedése szerént csak valami 1800 emberekből állhatott.

Egy Bogotai hasonló magános levélből, a' melly Jul. 19-dikén indult, ezen környülállásokkal csak nem egészszen meg egygyező környülállásokat hord-fel a' Kurir. Ezek szerént Május' 15-kén Huenchavidékein állott Bolívar, 's az ő dolgai, kivált azolta, hogy Olaneta az ő részére által állott, nagyon jól folytak.

A' Columbiai ujságokból is adott-ki a' nevezett Kurir némelly jegyzéseket. Ezek szerént Generális Paez tüzesen gyűjtötte a' katonákat Bolívar' számára; 3000 emberekből álló sereget akart organizálni, de még eddig csak 2000-ret gyűjthetett volt özsze.

Ugyancsak a' Londoni Kurirban kijött tudósítások szerént azt irta Bolívar a' Columbiai Országlószéknek Május' 12-kén, hogy, ha 4000 emberből álló segítséget küldenek néki, ő azon hónapnak vége előtt elvégzi a' Perú ellen való csatázásokat — „már pedig, ezt veti a' Kurir a' felhozott tudósításokhoz, azolta megérkeztek Bolívarhoz Panamából és Guayaquilből a' kívánt 4000 emberek.“ — A' S u n

ellenben nem ír illy kedvező hangon a' Perui independensek felől, hanem inkább a' Royalistákat írja nagyon jó állapotban lenni, azt mondván, hogy ezeknek 26 ezer emberekből álló leg jobb készületű armadajok van; jól is fizetik a' katonákat: tenát nem félhetnek Bolivartól.

Minthogy Amérikaról kivált az új világnak azon véghetetlen kiterjedésű részeiről, a' mellyek Spanyol Amerika nevezet alá tartoznak, az ott folyó nevezetes tárgyakra nézve, gyakran kell emlékeznünk, nem találjuk szükségtelennek Perúnak jelenlévő zürzavaros állapotjáról, a' Londoni Star' hosszás jegyzéseiből röviden e' következőket felhozni: —

„Jose-de-la-Riva-Aguero Aprilis' elején 1823-ban a' Perui Respublika' Elölülőjévé neveztetett, 's minden katonai előjárónak, Püspököknek, Ítélszékeknek, Papi gyülekezeteknek 's több efféléknek megparancsoltatott, hogy néki hűséget 's engedelmességet esküdjenek. Ugyan ő föllekevés hónapok 's napok mulva azt olvastuk, hogy mint fogoly Guayaquilban volna; most pedig azt olvassuk, hogy mint számkivetetett, Angliában tartozkodik. San Martin, a' ki nem sokkal Riva-Aguero előtt ugyan ezen Respublika' Protektorává neveztetett volt, most hasonlóképpen Angliában lakik, mint számkivetett. Riva-Aguero nem régen 300 lapokból álló írást adott ki Perunak állapotjáról, melyből röviden illy kívánások közölthetnek:

„Peru most a' legzürzavarosabb ország Spanyol Amérikában. Az Inkák' birodalma nem kisebb és kegyetlenebb részre hajlasi vérontások' mezeje, mint régen az Almagrók és Pizarrók' idejében volt. Harom egymás ellen törekedő armadák találattak benne. Olan éta (ha tálam még akkor, midőn ezeket Riva írta, még Bolivárral egygyet nem értett volt) a' határ nélkül uralkodó anya Spanyolország' Királyának, La-Serna a' Constitúziós (még

ekkor feállott a' Spanyol Constitúzió) anyaországnak, Santa-Cruz pedig a' Respublikai függetlenségnek 's a' Columbiából oda ment segítő seregek ügyét védelmezik.

„Bizonyos dolog, hogy Perúban a' Királyi fő Uralkodás se' nem a' szabadságnak kívánása, se' nem az elszenvedhetetlen nyomattatásnak érzése miatt tétetett fére, hanem azon iörténeteknek, a' mellyek lehetlenné tették vala, hogy a' Madridi Országlószék a' maga befolyását az Átlás tengerén-túl lévő tartományokhoz fenn tarthassa, szolgáltak arra néminémű eszközül. Jól tudjuk, hogy azok, kik ott a' revolúziót csinálták, részint Chilihez, részint Buenos-Ayreshez részint pedig Columbiához kéntelenítették segítő seregért folyamodni, hogy a' függetlenség' ügyének valami fontosságot szerezhessenek, 's a' politikai felfordulást végrehajthassák, a' melly ezen népnek erőtlensége, 's a' világi esmeretségbéli fogyatkozása miatt küllömben soha végre nem hajtathatott volna. Sőt a' szomszéd három ifju erővel biro Respublikáknak segedelme mellett is olly gyenge vala Peruban az önn' haszonkeresésnek ereje 's a' szabadságra és Constitúzióra való vágyódás, hogy annak egy harmadrésze sem volt soha Royalistai befolyás nélkül. Az Independensek' serege az 1823 esztendőnek eleje felé, rendfelett nagy veszedelemnek volt kitétetve; Torátánál nagyon megverettetett; Limában mindenek fenekestől felfordulván; a' fő várost 's az ahoz tartozó tartományt védelmező seregek ereje alig telt 5—6 ezer independen emberekre; a' Spanyolok ellenben 9—10 ezeren voltak, 's a' Jaujai völgyben planumokat csináltak Lima ellen, a' hol akkor a' Congressus tartozkodott, de se' katonája se' pénze nem volt. A' sok 's nagy veszedelmet annak tulajdonították, hogy sem a' Congressus' tagjai között egygyesség nem uralkodott, sem az Ország-

lőszéknek valamely tehetős feje nem volt. Így folytak a' dolgok mikor a' fegyveres sereg a' Congressushoz folyamodott, a' melly a' törvényhozás mellé a' betöltető hatalmat is magához vonta volt, hanem most a' katonaság' kívánságának eleget akarván tenni, a' betöltető hatalmat a' nyakáról levetette, és azt a' mi Irónkra, Riva-Agueróra bízta. —

„A' Respublika' fejévé tétettetvén ő, különös munkássággal fogott az Elölülőséghez. Bogotába Követet küldött, hogy a' Columbiái Országlószéktől az Alkú szerént tartozó segedelmet indítsa útnak, a' mellyet azon esethen ígért Perúnak, ha ezt veszedelem találná fenyegetni. Maga is armádát készített a' Spanyolok ellen való kiállásra; a' várakat, mellyek a' megtámadtatásnak kitétetve valának megerősítette, 's azon iparkodott, hogy a' szabadság' oltalmazóji között az egygyességet helyre állíthassa, a' melly minden váraknál erősebb oltalmazó bástya, a' melly végre ő, a' Vice-Királyt La-Sernát is meg hívta az egygyüttvaló beszélgetésre, de a' ki azt el nem fogadta. A' közte 's a' Congressus' tagjai, mint az ő teremtményei közt való egygyetértés olly nagy gradicsra lépett vala, hogy ezek neki az Elölülői titulus mellé a' Respublika armádáji' Marschalljának titulusat is hozzá csatolták, 's a' t. — Végzete következik.

Spanyol Ország.

A' Madridi ujságban egyebek közt ezek találtattak Sept. 22-dik napján: —

„A' Tarifához és Almeriához tett expeditziókon kívül többet is főztek volt fejekben a' revolúziósok. Egy harmadik expeditzió mellyet az esmeretes Lopez Banos személyesen maga vezérlett, éppen azon időben jelent-meg a' Valencziai partok mellett. Ez a' rebellis, a' kit tavaly Francia fő vezér Bourmont Huelvanál

megvert, olly vakmerő vala, hogy most az Aliaguesi öbölből ki akart szállani, a' melly pont éppen az Ebró vizének a' Középtengerbe való szakadásánál találtatik. Minekutánna Lopez Banos Sept. elején ezen helytől néhány mértföldnyire, néhány napokig alá 's fel evezdegelt volna, ott a' mondott hónap' hatodikán olly nagy szélvész által lepetett-meg, hogy szerencsének tartotta Gibraltárhoz vissza evezni. De különben is nagyon veszedelmes lett volna neki a' kiszállás, minthogy azon partokon a' mellyek mellett olalkodott, mindenütt nagy volt a' vigyázás. —

„Egy más hasonló rebellis expeditzió Orapezanál akart kiszállani, a' hol 15 hajókkal leselkedett: de eszébe vévén hogy 800 emberekből álló fegyveres csoport jelent-meg a' partnak védelmezésére, azonnal eltávozott.“

Ugyan ezen Madridi tudósításban következő megjegyzés találtatik: —

„Ugy látszik, hogy az Algierbéliek, minekutánna az Anglusokkal békességre léptek, ismét a' szegény szerencsétlen Spanyol kereskedő hajóknak elragadozásához akarnak fogni. A' Középtengeren vezérkedő Belga Admirális hirt tett a' Spanyol előjáróknál, hogy neki az elejébe zabattatva lévő rendelések által szorosán megparancsoltatott, hogy egyedül csak a' Belga kereskedő hajókat védelmezze. Így tehát a' mi revolúziós embereinknek módjok leszen ennekutánna az Algieri prédáló hajókkal tartani, 's a' Spanyol partokat az ő tarsaságokban pusztítani, 's kereskedő Spanyol hajókat kipredálni. Már valószággal ezen Afrikai Barbarus nemzeteknél kerestek is magoknak látorságos menedék helyet ezen zsványok.

A' Párisi Quotidienne érössíti, hogy a' Spanyol Országlószék minden Vice-Királyokhoz, Fő Kapitányokhoz 's egyéb Kommandánsokhoz útasítást küldött Amerikába, az eránt, hogy ha oda, akár

hova, Francziákat küldénd a' Francia Király, azokat megkülönböztetéssel fogadjak, nékiük minden Documentumokat, mellyeket kívánni fognak kiadjanak, 's őket utazásokban mindennel segéljék.

Francia Ország.

A' Monitör két K. Rendeléseket adott ki Oct. 2-kán, a' mellyek ezeket foglalják magokban: — 1-ször. Mi X-dik Károly 'sa't. A' mi nagyon szeretett Unokánk a' Bourdeauxi Herczeg a' Helvétusokból álló testörző sereg' Generális Obersterévé neveztetett. — 2-szor. Mi X-dik Károly 'sa't. Minthogy thronusra lett lépésünket kegyelmesség által akarjuk megjelesíteni, 's armádánkhoz bizonyosságait akarjuk a' mi eránta viseltető részvételünknek mutatni, erre nézve rendeltük és rendeljük: hogy minden altisztjeikre 's közembereinkre, úgy azon Conscriptusokra nézve is, kik ezen Végzésünknek kiadattatásakor szökevényi állapotban találtatnak, vagy a' kik az utolsók között azon Regementekhez, a' hova rendeltettek el nem utaztak, Amnestia (bocsánat) adatik 'sa't.

Az út-csináló hivatal parancsolatot kapott, hogy a' Párisból Rheims felé vivő ország-utat csináltassa-meg, a' melyből azt hozzák-ki némellyek, hogy a' Király meg akarja magát közönséges pompával koronáztatni.

A' Sept. 30-kán költ Quotidienne a' azon Végzését, melly által az újságok' Cenzuráztatása ismét eltöröltetett, egy Utol-írásban közölvén, ugyan akkor ekképpen szoll: —

„Mi már ez előtt néhány napokkal sajdítottuk az új Királytól ezen bölcs munkát. Mi tehát Sept. 27-kén midőn ő Felsége a' maga bejövetelét tartotta, ki akartuk az itt következő czikkelyt adni, de azt a' Cenzúra meg nem engedte: — „Erősítik, hogy a' Monitör a' Királynak egy

„olly Rendelését fogná holnap kihirdetni, „melly által a' Cenzúra elfogna töröltetni. „A' Monitör semmi olly dolgot nem hirdethetne-ki a' melly szerencsésebb módon össze találkozna, a' Király bejövetelével, mint ez. Azt beszéllik, hogy a' „Ministeri Tanács' Elölülője (Gr. Villele) „nem fogná ezen K. Rendelést aláírni“ — Mondják azt is, hogy a' Dauphin ezen Ministeri Tanácsban nagyon sürgette annak az August' 15-kén költ K. Végzésnek megmásoltatását, melly által az újság levelek' Cenzuráztatása megújittatott vala.“

Az Etoile mind azokból a' tudósításokból, mellyeket ezen dologrol a' Journal des debats, a' Constitutionel, a' Drapeau-blanc, 's a' többek kiadták, kivonásokat hirdetvén-ki Junius' 1-ső napján, illy szavakat bocsátott kivonásainak elejébe: —

„Talám csak most vagynak újságleveleink egymással tellyes megegyezésben; mindnyájok legkissebb tekervényesség nélkül kifejezték a' Király eránt viseltető mély szeretetjüket 's vonszódásokat, 's az azon bölcsesség eránt való bámulásokat a' melly ő Felségét erre a' cselekedetre indította. Mi nem akarjuk azt vizsgálni, hogy valyon, ezen háládatosság 's köszönet-mutatásoknak hátok megett nincsen-é valamelly álnok gondolat. Mi nem akarunk látni 's nem is látunk egyebet, csak azt, a' mi nyilvánosságos. Egyebek a' lelkiismeret' országába 's a' belső ítélőszék' elojébe tartoznak. Egyéb eránt nem kell elfelejteni megjegyezni, hogy más időben a' Liberális Írók nagyon hibás cselekedetnek tartották volna, Olvasóik' elejébe illy gondolkodásokkal kiállani. Mi nem merjük erőssíteni, hogy ezen újság Redaktörök' gondolkodásának lelke valamelly hasznos változást szenvedett volna: hanem nyilvánosságos dolog az, hogy az ő Olvasóik' gondolkodásának lelke nem a' régibb időbéli.“

„Mi (igy rekeszti-be szavait az Etoile) a' nevezett ujságokból tett kivonásokban nem bocsátottunk közre mindent, a' mit ezek az Oppositio' részén lévő ujság-levélek, a' Ministeriumnak ezen tárgy eránt tartott tanácskozásáról 's annak titkairól kinyilatkoztattak. Mi csak arra a' megjegyzésre vettünk magunknak engedelmet, hogy a' Ministeri Tanácsnak tellyesen megkellett a' Király' akaratjával egygyezni, mert különben vagy a' Ministerek magok búcsut vettek volna, vagy a' Király elbocsátotta volna őket. Mi tehát jónak találjuk ezen esetek közzül valamellyiknek megtörténését elvárni előbb, hogy sem a' Király és Ministerei között való ellenkezésnek hitelt adjunk.“

Lombárd-Velencei Királyság.

Este városában September 30-kán estve ezen tánczos játékot adván: Aquiléának Attilától lett felégettése“ — az utolsó megjelenés alatt, mikor éppen az égést mutatták, egy tolyó-fal meggyulladt, 's a' láng olly hirtelen elterjedett, hogy az egész épületet hamuvá tette. Szerencsére senki se' veszett a' tűzbe, ámbar olly hirtelen elborította az egész alkotmányt, hogy a' jádzóknak, komédiás öltözetben kellett kifutni, 's a' magok öltözetjüket a' tűz' prédájának hagyni. A' muzsikások is mind muzsikai szerszámaik nélkül futottak ki 's minden szerszámjaik oda égtek. Házak nem égtek-el.

Olasz Ország.

Pápa Ő Sentsége Sept. 27-kén titkos Consistoriumot tartván, három Cardinalisokat nevezett-ki és proklamált, u. m: a' Mailandi Érseket Gróf Gaisruck Cajetan Károlyt; Portugalliában az Evorai Érseket Mrgs Patrizio-da-Silvát, és Piemontban

hajdoni Püspököt Ferrero-della-Marmorat.

A' Mailandi Érsek' Cardinalissá lett nsveztetéséről szolló Brévét Sept. 30-kán hozta-meg Mailandba a' Pápa tisztességtévő testörzője Gavallér Guétano Dionisi, a' melly öröndetes tudósítás ott minden harangoknak megvonaitatásával hirdettetetti, Oct. 1-ső napján pedig az Érseki templomban nagy ezerimonával való mise tartott és Te Deum énekeltetett, 's a' templom' fő ajtaja felett ezen íras olvasatott:

QVOD. LEO. XII. PONTIFEX. MAXIMVS
SAPIENTISSIMAM
FANCISCI. I. CAESARIS. AVGVSTI. D. N.
MENTEM. EXPLENS
CAROLVM. CAIETANVM. COM. GAIS-
RVCHIVM SANCTAE, AMBROSIA-
NAE. ECCLESIAE. ANTISTITEM
OPTIMVM
ROMANA. PYRPVRA. DECORAVERIT
CONLEGIVM. PATRV. INFVLATORVM
NOVO. ADAVCTVM. HONORE
SPIRITVI. DEO. MVNIFICO
Παρακλητω
HOSTIAM. SOLEMNEM. ET. GRATIAR
CARMEN. LIBENS. MERITO

B é c s.

Ide az a' szomorú tudósítás érkezett rendkívül való alkalmatosságon, hogy a' kevés napok alatt ide várattott Bavariai Királyi familiának megérkezése egy felettébb szomorú történet miatt elhalasztódást kén-telenittete szenvedni. Kiralyné Ő Felsége eret akarván magán vágatni, egy verő ére megsértetett. Ez a' szerencsétlen történet, a' melly ugyan nincsen halalos veszedelemmel összeköttetve, de mindazonáltal a' gyógyítás' dolgában nagy gondot kíván,

egy pár hétig, késlelteti a' Bavariai K. Udvarnak Bécsbe lejendő megérkezését.

Ferencz Károly Ő Cs. K. Fő Hercegsége, a' ki e' hónapnak 11-dik napján a' maga K. Mátkájának fogadására Lambachba utazott vala, már most Monachiumig fogja folytatni utazását.

Monachiumból érkeztek ezen szerencsétlen történetről már újabb tudósítások is Bécsbe, a' mellyek Királyné Ő Felségének állapotját megnyugtatóbban adják elé. Úgy látszik, hogy valósággal a' verő ér sértetett-meg, de csak kevésbé; nem is folyt-el sok vér utánna, és az Orvosoknak reménsége van az Ő Felsége hamari felgyógyulásához.

Császár és Király Ő Felsége a' Cs. K. Fő Udvarmesterhez Trauttmansdorff Ő Hercegségéhez bocsátott Kabinéti Felséges írása által, Gróf Széchényi Lajos Cs. K. Camerarius Urat, Bavariai Sophia Princzaszszonynak Ferencz Ő K. Fő Hercegsége' jövendőbéli Hitvesének Fő Udvarmesterévé nevezni méltóztatott kegyelmesen — ki is az ezen hivatallal öszszezatoltatva lévő hitet e' hónap 14-kén tette-le az Ő Cs. K. Felsége' kezébe.

Bécs mellett a' Praterben egy dészkával körül kerített, valami 200 lépésnyi hosszúságú helyen, szép találmánynak szemlélésével tölti idejét néhány napoktól fogva az itt lévő közönség. A' találmányt Talp-útnak nevezhetjük. Feltalálója Cs. K. Professor Nemes Gerstner Ferencz Antal Úr, a' ki is 50 esztendeig tartó kirekesztő privilegiumot nyert arra, hogy a' Moldva és Duna közöt Talp-utat ösináltasson 's azt használhassa. Az a' hely, hol most ezen mustra utat mutogatja, az Úszó-is-

kola mellett találtatik. Ez a' mustra út éppen olyan mint annak a' maga valóságos használható állapotjában kell lenni. Mint látszik, nagy terehhordáshoz van alkalmaztatva. Talp-útnak azért nevezhetjük, hogy az út, mellyen a' szekér' kerekeinek kell forgani, két egymástól egyenlő távolságra helyeztetett, 's keményen oda alkalmaztatott talpfából vagy talpvasból áll. — Ez, mint próba út, három féle; $\frac{1}{3}$ rész fa, a' másik $\frac{1}{3}$ fa és vas, a' harmadik $\frac{1}{3}$ rész csupa öntött vas. A' fa és vas rész úgy van, csinálva, hogy a' fa-talpokon, tenyér szélességre ellapított vas rúd van szegeztetve, mellyen a' kerekek járnak. A' szekér különösen ezen úthoz van alkalmaztatva. Most próbaképpen két szekér szemléltetik rajta, mellyek közzül az egyik csupa öntött vasból, a' másik fából készült, hanem a' keréktalpok hat czol szélességű vert vasból való abronesal (ráfal) vagynak megvasalva.

A' fa szekér 22, a' vas (melly jóval kissebb) 16, és így ketten 38 mázsát nyomnak; mindeniken van 50 mázsa tereh (bombikból áll). Az egész masinát, t. i. a' két terhes szekeret egy közép erejű ló húzza, a' melly nem rúd mellé fogatik, mint hogy a' szekérnek nincs rudja, hanem elől hátul vasfogantyúja lévén a' ló ehez akasztatik, azért, hogy így a' szekeret, ha vissza felé akarják vonatni, ne kellessék megfordítani, hanem csak a' lovat a' másik végéhez akasztani. A' két szekeren lévő 100 mázsa terhet a' szekerek' 38 mázsából álló terhivel egygyütt, a' vas talpokon le 's fel minden nagy megerőlködés nélkül, ha pedig a' két szekér egymástól elválasztatik, ez egygyiket magában nem csak könnyen, hanem ügetve, viszi az egy ló a' teréhvél együtt. A' vas és fa út között különböző a' könnyűség; a' fa talpúton 60 mázsa terhet közönséges lépéssel, 40 mázsát pedig ügetve viszen az egy ló. A' kerekek' falának vagy talpának belső

oldalaikon körül két ujnyi szélességű vas abroncs forma talaltatik, melly arra való, hogy a' kerekek ne essenek le az út-talpakról, akár fából akár vasból legyenek ezek, mint hogy azt is szükség megjegyezni, hogy itt a' kerék-talpok nem kerékvágásban járnak, hanem a' fa vagy vas talpokon. A' szekér' kerekei, mellyek itt is négyen vagynak, 's mind egyenlő nagysaguak, tengelyestől együtt forognak.

Oct. 14d a' Státus - papirosainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 p Ctmal Conv. P. 96 1/4
 Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorsvonásos Költsön 1820-ról C. P. Ugyan az 1821 ről 100f. C. P.
 Bizonyítás 1821d. Költsönről fűrt Conv. P.
 Bécs Városi Banko Obligatiók 2 1/2 p Ctmal
 100 for. C. P. 39 5/6 for. V. Czban. 1 Bank Actia
 1169 2/3 for. C. P. —

Magyar Ország.

A' Jobbágyi hívség, és Felséges Urunk eránt való mély hódulás Ő Felségének I. Ferencznek neve napján az egész Országban különös buzgóságra, és csendes ájtatosságra szolgáltatott alkalmatosságot. — Ugyanis, valamint Budán, és Pesten a' Fő Plébánia templomokban, úgy más nagyobb 's kissebb helyeken énekes nagy Misék tartattak Felséges Urunknak hosszú és szerencsés életéért. Ez ugyan minden-napi óhajtása boldogító Kiralyi pálczája alatt élő Alattvalóinak: de ezen napon annyival különösebb tiszteletnek és hódulásnak jele, mivel, noha Ő Felsége maga ezen napi inneplést örvendetes születése napjára által* tette; mégis a' templomokban az egész Monarchiában mindenütt köz buzgósággal megtartatik. — Budán különösen a' Katonaság, valamint már egynéhány esztendőktől fogva, úgy

most is nagy templom-paradét tartott reggel 9 órakor, a' vár-rétjén. — Egybe gyűlt t. i. a' két városbeli Generálisság, a' Stabalis, és Fő Tisztek, minden Katona Hivatalok; a' szolgálatbeli Katonaságból pedig 2 Batalion Pattantyússág, ugyan 2 Bateria ágyukkal, a' Piret, és Souper Granatéros Batalionok, 3 Batalion a' Greth Regimentből, és 1 Batalion az Eszterházi Regiment Gyalogságából, 2 Compánia Veteranusokkal. Mind ezek egész paradében állottak ki négyszegletes rendbe, a' Kápolna sátor körül, és Fő Tisztelendő Várju Victorinus, Tabori Superior, és Győri Tiszteletbeli Kanonok Úr, énekes nagy Misét tartott a' Greth Regimentnek Muzsika-kara szolgálatjával. — A' Mise után a' Katonaság háromszori futó lövéseket tett, mellyeket az ágyúk durrogásai követtek.

E r d é l y.

Sz. Udvarhely 20-ka Sept. 1824. Toldalék a' 12-dik M. Kurirhoz.

Udvarhely Székely Anya Széknek azon Gyírás Székezésin, melynek edgyik Fő Targyanak folytatja a' 12-dik Magyar Kurirban közzé tétetett; a' másik Targya egyebek felett vala, ki hirdettetése Eő Felsége' azon Kegyelmes Rendelésének, miként Első koronázott Magyar Királyunknak Szent Istvánnak emlékezetére, szenteltetett napot; u. m. Augustus' 20-kát mint normalis Innepet minden nem Romai Catholicus Keresztények-is, meg üljenek; melynek el fogadását ezen felekezeti Nemes Rendek Státusi érzéssel ugy nyilatkoztatták-ki; Hogy Szent Istvan Dicső Királyunk' neve napján, a' Mindenható Istennek tiszteletére mindenüt háláadó Inneplések tartassanak, azon jó tétéménynek magasztalására, hogy Ő Felsége, István Királyunkat e' világra méltóztatott hozni

a' Magyar Nemzetnek Keresztényi megvilágosítására; mely szerént közönségessé tétetvén ezen napnak illetén meginnepeltetése, a' közönséges Aconomiai munkától való megszünése minden embernek megparancsoltatott, de csak ugyan találatván nem egy ketten, kik a' közmunka tételtől meg nem szüntek; Székünk nagy Erdemű Fő Tiszti Dirigens Első Vice Király-Bírája, Mltgos Abrahámfalvi Ugron János Úr bárha vallására nézve Evangelico Reformatus, azt a' szoros Rendelést tette, és viteti, hogy a' kik, a' Dullok Investigatiojából illetén Innephez nem illő közmunkát tétőknek, vagy tévőknek taláttak, töstént közbüntető kereset alá szorítottak, 's szorítottak.

Ugyan azon Tiszti Hivatalbéli egy nem Romai Catholicus Személy, oly Hymnust vagy Solosmat irt, mely ezen Szent Innepen a' Szentegyházakba énekeltesék, a' melly sokaknak de különösen, egyahoz értő Componista ítélete szerint a' Moyses magossan járó Éneke és Szent Dávid Felséges Soltári között méltó helyet érdemel; ez mihelyt a' Revision keresztül megyen, közöltetni fog a' Publicummal.

Már így lehet remélni hogy a' Status Törvényével egyesített Keresztény Hitvallás, a' Felséges Austriai Első Monarchának, lege et fide mértékelt bölcs Igazgatása alatt edgyesíti mások felett a' Magyar Nemzetet Szent István első Koronás Királyának Törvényben irt Hitvallásában. Adja-is a' Mindenható Isten. —

P. F. I.

A' Szébeni ujság illy' tudósítást közöl:

„Ez esztendő' Augustusának 15-dik napján épületes egyházi czeremoniával szenteltetett-fel Nemes Zaránd vármegyé-

ben Kristsoron azon új R. Catholicum templom, mellyet Skalitzi T. Baternay Imre Úr, az Erdélyi utóbbi személlyes Insurrekciónál volt Cs. K. Lovas Kapitány, a' Hessen-Darmstadt N. Herczegi Házi Rendnek Kommandatori Keresztése, a' Becsület- és Erdem nagy arany pénz' Birtokosa, a' Törvényes tabla' Assessora; 's a' t. építettet.

„Az ezen szent alkalmatossággal folyt ajtatosságokat az Erdélyi Püspök Báró Szepessi Ignátz Úr Ó Excellentiája által e' végre kineveztetett Fő Tisztelendő Henne Xaverius Ferencz Apát- és Károly-fejérvári Kanonok Úr vitte véghez, öt Vármegyéből ide gyülekezett fő vendégeknek és nagy számú egyéb örvendőző sokaságnak jelenlétében.

„Diszesítette ezen szent ajtatosságot még más három rendbéli egyházi tárgyaknak szerencsés összetalálkozása úgy mint: A' Tek. Baternay Úr' 16 esztendő's leányának Tek. Némethy János K. Kormányozó-széknél szolgáló Tiszt Úrral lett összszekettetése, továbbá a' menyaszszony édes Attya és Anyja született Viperger Antonia Asszony' leány csecsemőknek megkereszteltetése, 's végre Teintetes Nemes Ágnes Asszonynak, ki a' Reformáta hitről a' R. Catholica Religióra állott, kikereszteltetése, melly szent munkák mind ugyan ezen templomszentelési Istentisztelet után mentek véghez.

Ezt követte azután a' fő vendégeknek 200 személlyekre terített táblánál mozsárágyuk' durrogása mellett való megvendégtetése. Mind ezeket pedig sokszori pohár elköszönések, mellyek a' hazaszeretettel 's az Uralkodó ház eránt való buzgósággal tellyes szívekből származtak, 's a' fő Nemesség és nemes Katonaság eránt való jó kívánságok rekesztették-be.